

SPIS TREŚCI:

Wstęp.....	2
1. Charakterystyka miejscowości Mościska Duże.....	6
1.1. Położenie geograficzne.....	6
1.2. Krótka historia Mościsk Dużych.....	8
1.3. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy i Mościsk Dużych.....	9
1.4. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego.....	9
1.5. Ludność.....	11
1.6. Rynek pracy.....	13
1.7. Przemysł i usługi.....	14
1.8. Budownictwo.....	15
1.9. Rolnictwo i leśnictwo.....	15
1.10. Turystyka.....	18
2. Stan infrastruktury technicznej miejscowości Mościska Duże.....	19
2.1. Dostępność komunikacyjna.....	19
2.2. Sieć wodociągowa.....	19
2.3. Oczyszczanie ścieków i gospodarka odpadami.....	20
2.4. Sieć gazowa. Zaopatrzenie w gaz ziemny.....	20
2.5. Telekomunikacja.....	20
3. Infrastruktura społeczna.....	21
3.1. Bezpieczeństwo publiczne.....	21
3.2. Oświata i wychowanie.....	21
3.3. Służba zdrowia i pomoc społeczna.....	21
3.4. Aktywność społeczna mieszkańców sołectwa.....	22
4. Analiza zasobów miejscowości Mościska Duże.....	22
5. Kluczowe obszary problemowe.....	25
6. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne.....	25
7. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Mościska Duże.....	26
8. Kierunki rozwoju miejscowości Mościska Duże.....	28
9. Zadania wskazane przez mieszkańców miejscowości Mościska Duże jako priorytetowe do realizacji w latach 2011-2020.....	32
10. Szacunkowe koszty zadania priorytetowego.....	34
11. Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego.....	35
12. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Mościska Duże.....	36
13. Wdrażanie i monitoring.....	36
14. Aktualizacja.....	36

Wstęp.

Rozwój i odnowa terenów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed władzami wszystkich szczebli administracji. Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” do działania „Odnowa i rozwój wsi”. Jego celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie ma umożliwić rozwój tożsamości społeczności lokalnych, zachowanie ich dziedzictwa kulturowego oraz podnieść atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną.

Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości to wyzwanie, przed którym stanęły wszystkie aktywne społeczności lokalne zaangażowane w działania rozwojowe podejmowane na terenie ich „małych ojczyzn”. Opracowanie, a następnie wdrożenie Planu Odnowy wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej:

- możliwość korzystania z funduszy strukturalnych UE i innych zewnętrznych źródeł finansowania działań rozwojowych,
- wzrost atrakcyjności życia społeczno – kulturalnego,
- wdrażanie pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców,
- wzrost wartości majątku komunalnego – nieruchomości,
- aktywizacja społeczności lokalnej – wzrost tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia - integracji mieszkańców wokół działania na rzecz własnego środowiska – miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Radoszyce przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Mościska Duże.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

1. Budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury;
2. Kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. Budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
4. Zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
5. Odnowienia, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
6. Kultuwowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Mościska Duże jest obszar tej miejscowości.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

Uwarunkowania Planu Odnowy Miejscowości polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowany jest (przy udziale przedstawicieli gminy) z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości.

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonale uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi min. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania,

zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy:

1. Plan umożliwi efektywne gospodarowanie zasobami takimi, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.
2. Zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwi stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
3. Dokument umożliwi zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga consensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
4. Tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywiołowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

Podstawą rozwoju miejscowości Mościska Duże jest dokument pod nazwą „Plan Odnowy Miejscowości Mościska Duże na lata 2011-2020”, który określa wizję, cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi na okres 9 lat. Dokument ten został wypracowany metodami oddolnymi przez zespół roboczy, składający się z pracowników Referatu Promocji i Spraw Społecznych Urzędu Gminy Radoszyce. Podstawą pracy zespołu roboczego były wyniki ankiet wypełnianych przez mieszkańców miejscowości Mościska Duże, podczas spotkania sołeckiego.

Uczestnicy debat strategicznych reprezentujący miejscowość Mościska Duże.

W dniu 02 stycznia 2011 r. odbyło się zebranie mieszkańców miejscowości Mościska Duże. W toku debaty uczestnicy określili główne problemy, z którymi boryka się miejscowość, wskazali negatywne skutki wynikające z sygnalizowanych niedostatków, nakreślili możliwości poprawy istniejącego stanu oraz wypracowali wizję rozwoju miejscowości do roku 2020. Ponadto uczestnikom spotkania rozdano ankiety, której wyniki uwzględniono w niniejszym opracowaniu.

Metodologia

Zbieranie danych potrzebnych do opracowania i wdrożenia „Planu Odnowy Miejscowości Mościska Duże na lata 2011-2020” oraz opracowanie planów, projektów i procedur wymagało użycia następujących metod:

- badania literaturowe (głównie w zakresie dokumentacji),
- „burza mózgów”,
- obserwacja uczestnicząca,
- prezentacje za pomocą flipczartów i rzutników multimedialnych,
- analiza strategiczna SWOT.

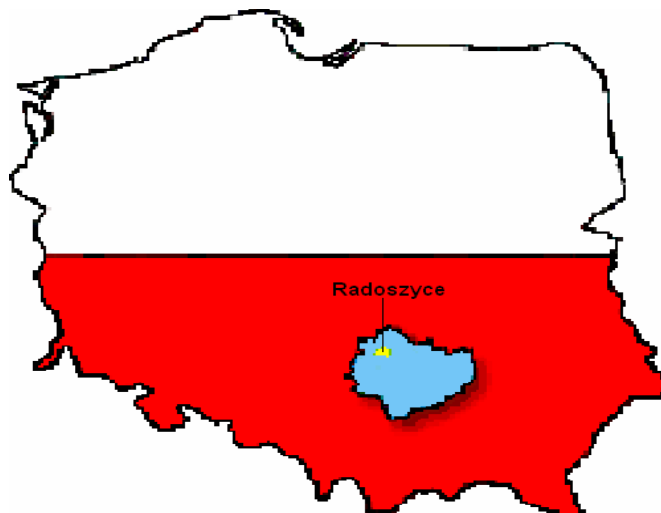
Obszar i czas realizacji Planu Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości jest kompleksowym dokumentem określającym projekty niezbędne do realizacji na terenie miejscowości Mościska Duże w latach 2011 – 2020. Jest on zgodny z priorytetami i celami dokumentów planistycznych wyższego rzędu (powiatowymi, regionalnymi, krajowymi i UE).

Plan Odnowy Miejscowości przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą miejscowości Mościska Duże, formułuje problemy, zadania i projekty, których realizacja pozwoli osiągnąć oczekiwany poziom rozwoju. Jest narzędziem umożliwiającym podejmowanie efektywnych decyzji finansowych związanych z angażowaniem środków własnych gminy jak i ubieganiem się o środki ze źródeł zewnętrznych.

1. Charakterystyka miejscowości Mościska Duże.

1.1. Położenie geograficzne.

Gmina Radoszyce na tle kraju i województwa.

Sołectwo Mościska Duże na tle Gminy Radoszyce.

W skład gminy Radoszyce wchodzi 35 sołectw. Mościska Duże jest jednym z mniejszych sołectw pod względem powierzchni oraz liczby zamieszkujących osób sołectwem w gminie. Mościska Duże położone są we wschodniej części gminy Radoszyce, w zachodniej części powiatu koneckiego, w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Sołectwo Mościska Duże obejmuje swoim obszarem ok. 400 ha w tym ok. 200 ha lasu,

Gmina Radoszyce o powierzchni 147 km² wchodzi w skład powiatu koneckiego i graniczy z sześcioma gminami: Ruda Maleniecka, Końskie, Smyków, Mniów, Łopuszno, Słupia Konecka. Gmina Radoszyce położona jest w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego (północno-wschodnia i środkowa część gminy, która na tym terenie cechuje się mało urozmaiconą rzeźbą). W południowej części gminy od Mościsk Dużych w kierunku Góry Dobrzeszowskiej rozciąga się zachodnia część Pasma Oblęgarskiego. Występuje tu największe zróżnicowanie rzeźby w obrębie całej gminy, bowiem wysokości względne w obrębie stoków dochodzą do około 70m.

Zachodnia część gminy aż po Radoszyce położona jest w obrębie Wzgórz Opoczyńskich. Teren ten charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą a jedynie w obrębie ostańcowych wzniesień występują większe deniwelacje.

Charakterystyczną cechą powiatu koneckiego jest wysoka lesistość, która sięga 50% całkowitej powierzchni oraz znaczna powierzchnia wód i zbiorników wodnych (996ha), m.in. w Sielpi (60 ha), Małęczu (27 ha), Górnym Młynie (5,5 ha), Baryczy (3,5 ha) oraz Starej Kuźnicy (2,1 ha). Przez powiat konecki przepływa kilkanaście rzek. Największe znaczenie ma rzeka Czarna Konecka przepływająca przez sześć gmin, w tym przez gminę Radoszyce.

Na podstawie wyników klasyfikacji odcinkowej rzek województwa świętokrzyskiego stwierdzono, że Czarna Konecka pod względem zanieczyszczeń fizyko-chemicznych należy do III klasy czystości. Pod względem bakteriologicznym Czarna Konecka jest jedną z najczystszych rzek i zakwalifikowana jest odcinkowo do I i II klasy czystości.

Teren gminy Radoszyce w całości znajduje się w granicach Konecko - Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu ustanowionego rozporządzeniem nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 roku (Dz.U. Województwa Świętokrzyskiego Nr 21, poz. 145).

Na terenie gminy Radoszyce występuje 1 pomnik przyrody: głaz narzutowy, niezagłębiony w ziemi zbudowany z granitu różowoszarego, w teksturze nieco równoległej, średnio miejscami gruboziarnistego, głaz nie ma żadnych krawędzi ale nie jest jednak owalny. Głaz znajduje się w miejscowości Radoszyce, na prywatnym gruncie rolnym. Wymiary: obwód - 3,0 m, długość - 0,95 m, szerokość - 0,80 m, wysokość – 0,65 m.

1.2. Krótka historia Mościsk Dużych.

W 1966 roku miejscowość Mościska Duże zamieszkiwało 490 osób w 98 gospodarstwach. W KZO pracowało 23 mężczyzn, w kopalni Stąporków 1 osoba, a w innych przedsiębiorstwach 23 osoby. Duża część ludzi w tamtych czasach nie posiadała wykształcenia, ani żadnych kwalifikacji zawodowych. Generalnie na wsi panowała bieda. Część mieszkańców posiadało na wyposażeniu sprzęt radiowy, motory, rowery, a także inwentarz żywy.

W dniu 13 lutego 1971 roku mieszkańcy Mościsk Dużych otrzymali dostęp do energii elektrycznej. W okresie II wojny światowej Mościska Duże należały już do obszaru powiatu koneckiego. Podczas wojny zginęło 8 osób, 1 osobę zabrano do obozu, a 34 osoby skierowano na roboty przymusowe.

Istniejąca zabudowa sołectwa Mościska Duże

1.3. Charakterystyka stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy i sołectwa Mościska Duże.

Gmina Radoszyce położona jest w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego (północno-wschodnia i środkowa część gminy, która na tym terenie cechuje się mało urozmaiconą rzeźbą). W południowej części gminy od Mościsk Dużych w kierunku Góry Dobrzeszowskiej rozciąga się zachodnia część Pasma Oblęgorskiego. Występuje tu największe zróżnicowanie rzeźby w obrębie całej gminy, bowiem wysokości względne w obrębie stoków dochodzą do około 70 m. Pod względem geograficznym Mościska Duże znajdują się na Wyżynie Małopolskiej, u podnóża Gór Świętokrzyskich w obrębie makroregionu Wyżyn: Kielecko - Sandomierskiej i Przedborskiej.

Na strukturę przestrzenną gminy składają się obszary zabudowane i obszary niezabudowane. W strukturze gminy dominują lasy oraz struktura przestrzenna Radoszyc. Obszarami zabudowanymi jest zabudowa wsi wkomponowana w czytelny układ komunikacyjny, stanowiący podstawowy szkielet przestrzenny gminy. Praktycznie wszystkie wsie z obszaru gminy Radoszyce mają charakter ulicówek. Jedynie wsie: Jakimowice, Kłucko i Radoszyce są przykładem wsi skoncentrowanej. Obszary niezabudowane stanowią lasy, doliny rzek i cieków, tereny rolne (pola uprawne i użytki zielone), nieużytki.

1.4. Charakterystyka istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego.

Zasoby sołectwa to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości przy budowaniu czy realizacji publicznych i prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Przy analizie zasobów wzięto pod uwagę następujące ich kategorie: środowisko przyrodnicze, środowisko kulturowe, dziedzictwo religijne i historyczne, obiekty, tereny, infrastruktura, gospodarka i rolnictwo, instytucje, organizacje społeczne.

Gmina Radoszyce zaliczana jest do gmin o niskim stopniu nasycenia zabytkami, co stawia ją na odległym miejscu w woj. świętokrzyskim pod tym względem. W spisie zabytków, który obejmuje zarówno obiekty pod ścisłą ochroną konserwatorską wpisane do rejestru dóbr kultury, jak i pozostałe będące w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach umieszczono:

- 12 budynków mieszkalnych,
- 10 kapliczek,
- 3 cmentarze,
- 2 zespoły dworu,
- 2 kuźnie,
- 1 budynek gospodarczy,
- 1 zespół zagrody,
- układ urbanistyczny Radoszyc,
- 1 zespół kościoła.

Przydrożna kapliczka

Gmina Radoszyce to miejsce o dominujących wysokich naturalnych walorach krajobrazowych.

Ogólną charakterystykę istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego ilustrują:

a). krajobraz kulturowy ukształtowany przez:

- komponenty krajobrazu otwartego-

doliny rzek: Czarna Konecka, Plebanka z Kozówką, Czarna Pilczycka;

pasmo Dobrzeszowskie stanowiący wyróżnik przestrzenny gminy oraz formułujące krajobraz naturalny;

charakterystyczne wały wydmowe (tzw. wydmy paraboliczne) znajdujące się na północ od Radoszyc, na jednej z nich położony jest zabytkowy cmentarz żydowski;

lasy – budujące krajobraz naturalny leśny i leśno-rolny;

- charakterystyczne układy wsi-

głównie ulicówki – utrwalone wzdłuż dróg zwarte ciągi zabudowy mieszkaniowej.

b). zasób materialnych wartości kulturowych:

- obiekty archeologiczne-

w Radoszycach zachowany zamek w całości na poziomie fundamentów pod ziemią i częściowo w relikcie naziemnym „Winiarnia” – zamek królewski Kazimierza Wielkiego;

pozostałości archeologiczne po średniowiecznych hutach szkła w miejscowościach: Kapałów, Lewoszów, Łysów, Mularzów, Huta.

- dziedzictwo architektoniczne w obrębie gminy Radoszyce -

na uwagę zasługują: liczne kaplice i kapliczki przydrożne, kuźnie, pozostałości po zespole dworu w Kłucku;

- charakterystyczna drewniana zabudowa -

budująca klimat wiejskich miejscowości, nieliczne już drewniane kuźnie oraz kamienne piwnice;

- liczne miejsca pamięci narodowej -

związane z udziałem miejscowej ludności w walce partyzanckiej podczas II wojny światowej (m.in. Gruszka, Wilczkowice, Grębosze, Radoszyce).

1.5. Ludność.

Liczba ludności miejscowości Mościska Duże wynosi obecnie 193 osoby, a całą gminę zamieszkuje 9 445 mieszkańców (wg stanu na 31 grudnia 2010 r. - dane urzędu gminy w Radoszycach) i wykazuje tendencję spadkową, podobnie do zmniejszającej się liczby ludności powiatu, województwa i kraju. Ludność gminy Radoszyce stanowi 11% ogólnej liczby mieszkańców powiatu koneckiego i 0,7 % ogólnej liczby mieszkańców województwa.

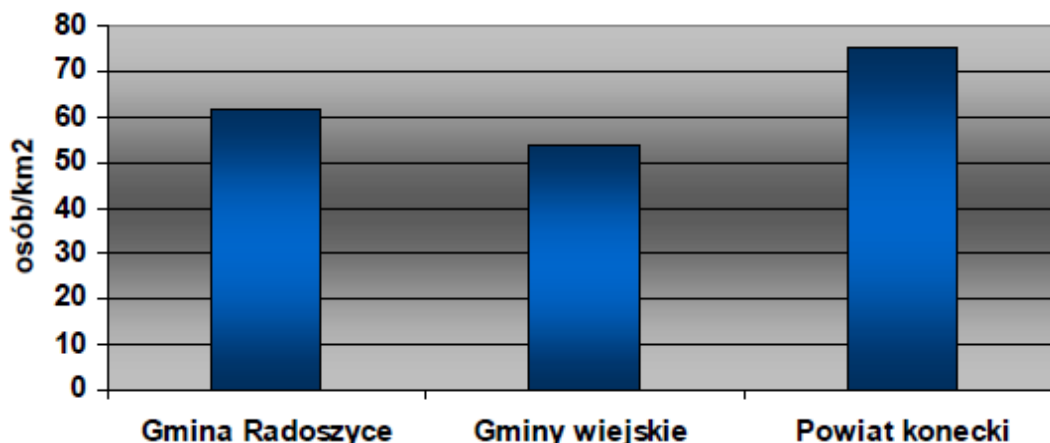
J.m.		2006	2007	2008	2009
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY					
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci					
ogółem					
stałe miejsce zameldowania					
stan na 31 XII					
ogółem	osoba	9 225	9 167	9 153	9 083
mężczyźni	osoba	4 675	4 631	4 612	4 564
kobiety	osoba	4 550	4 536	4 541	4 519

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem					
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,4	21,9	21,5	20,7
w wieku produkcyjnym	%	60,3	60,8	61,1	60,7
w wieku poprodukcyjnym	%	17,2	17,3	17,3	17,3

(dane Główny Urząd statystyczny: www.stat.gov.pl)

W gminie Radoszyce średnie zagęszczenie ludności wynosi 61 osoby na km² i jest o około 20% wyższe niż w gminach wiejskich w Polsce (53 osoby/km²) oraz nieznacznie niższe niż w średnia w powiecie koneckim (74 osoby/km² wg danych GUS z 2009 r.).

Zagęszczenie ludności

Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują, że trwający od kilkunastu lat spadek liczby ludności jeszcze nie jest procesem zakończonym i dotyczy w coraz większym stopniu kolejnych roczników młodzieży. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienia się rosnący poziom wykształcenia, trudności na rynku pracy, zmniejszenie świadczeń socjalnych na rzecz rodziny, brak w polityce społecznej filozofii umacniania rodziny i generalnie trudne warunki społeczno-ekonomiczne, w jakich znalazło się pokolenie w wieku prokreacyjnym. Zgodnie z opiniami ekspertów w najbliższych latach należy liczyć się z dalszym spadkiem współczynnika dzietności z obecnej średniej 1,24 dziecka na kobietę do około 1,1 w 2010 r., po czym w latach 2010-2020 można oczekiwać niewielkiego wzrostu dzietności do wartości około 1,2.

Przyrost naturalny w gminie Radoszyce utrzymuje tendencję spadkową. Teren gminy ma przeciętne demograficzne przesłanki do rozwoju. Przyrost naturalny nie odbiega od wartości odnotowywanych dla większych jednostek terytorialnych.

W najbliższych latach migracje wewnętrzne pozostaną na obecnym niskim poziomie. Sytuację powinien zmienić spodziewany wzrost gospodarczy, którego oznaki już wystąpiły, a nowy impuls może nadać członkostwo w Unii Europejskiej. Można oczekiwać, że związany z tym wzrost mobilności przestrzennej ludności nastąpi około 2011 r. i w ciągu następnych 10 lat wskaźnik migracji powróci do wielkości z początku lat dziewięćdziesiątych. W migracjach między miastem i wsią kontynuowana będzie występująca od kilku lat przewaga przemieszczeń na wieś związana ze zjawiskiem suburbanizacji. Zatem pomimo ujemnego przyrostu naturalnego, należy się spodziewać, że liczba ludności będzie spadać tylko nieznacznie, pod warunkiem stworzenia odpowiednich warunków dla życia i rozwoju gospodarczego, które przyciągną potencjalnych mieszkańców i inwestorów.

	J.m.	2006	2007	2008	2009
Ruch naturalny wg płci					
Urodzenia żywe					
ogółem	osoba	110	101	113	108
mężczyźni	osoba	58	49	47	53
kobiety	osoba	52	52	66	55
Zgony ogółem					
ogółem	osoba	106	99	98	111
Przyrost naturalny					
ogółem	osoba	4	2	15	-3
mężczyźni	osoba	5	-7	-8	-9
kobiety	osoba	-1	9	23	6
Małżeństwa					
ogółem	para	65	66	78	73
Wskaźnik obciążenia demograficznego					
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób	osoba	65,7	64,5	63,6	62,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	osoba	76,7	79,3	80,5	83,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób	osoba	28,5	28,5	28,4	28,6
Ludność wskaźniki modułu gminnego					
ludność na 1 km ²	osoba	62	62	62	61
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	96	97	98	98
małżeństwa na 1000 ludności	para	7,0	7,2	8,5	8,0
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	11,9	11,0	12,4	11,9
zgony na 1000 ludności	osoba	11,4	10,8	10,7	12,2
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	0,4	0,2	1,6	-0,3
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE					
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów					
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	56	60	47	51
zagranica					
ogółem	osoba	0	0	3	1
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	98	116	73	117
zagranica					
ogółem	osoba	3	4	6	2
saldo migracji w ruchu wewnętrznym					
ogółem	osoba	-42	-56	-26	-66
zagranica					
ogółem	osoba	-3	-4	-3	-1
Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunku					
zameldowania					
ogółem	osoba	56	60	50	52
wymeldowania					
ogółem	osoba	101	120	79	119

(dane Główny Urząd statystyczny: www.stat.gov.pl)

1.6. Rynek pracy.

Na terenie gminy Radoszyce nie ma dużych zakładów przemysłowych. Przez wiele dziesiątków lat mieszkańcy gminy wyjeżdżali w poszukiwaniu pracy do dużych aglomeracji m.in. Warszawy, Łodzi, Śląska, Kielc. Wiele osób pracowało w pobliskich Końskich. Na ukształtowanie rynku pracy w sołectwie Mościska Duże największy wpływ miały przemiany społeczno-gospodarcze z lat 90-tych. Likwidacja dużych zakładów przemysłowych i grupowe zwolnienia doprowadziły do powstania

strukturalnego bezrobocia. W samych Radoszycach uległy likwidacji: zatrudniająca około 150 osób Spółdzielnia Pracy „But”, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna, Spółdzielnia Kótek Rolniczych, Spółdzielnia Prefabrykatów Budownictwa Wiejskiego. W Końskich upadły duże zakłady produkcyjne, w których byli zatrudnieni tzw. chłoporobotnicy m.in. z terenu gminy Radoszyce.

Bezrobocie, podobnie jak w całym powiecie koneckim, jest znaczącym problemem gminy Radoszyce. Stopa bezrobocia w gminie na koniec 2008 r. wyniosła 10,67% (885 osoby bezrobotne), dla porównania w województwie świętokrzyskim - 15,7%, a w powiecie koneckim - 22%.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1999r (Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz.1264 z późn. zm.) **Gmina Radoszyce została zaliczona do obszarów szczególnie zagrożonych bezrobociem strukturalnym.**

Konieczny jest więc rozwój lokalnej infrastruktury technicznej mający na celu pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców gminy. Dodatkową perspektywę stwarza spojrzenie na gminny budżet. Należy uwzględnić fakt, że strona dochodowa budżetu gminy Radoszyce składa się w istotnej części z udziałów gminy w podatkach będących dochodem budżetu państwa (PIT i CIT). Tak więc zamożność lokalnego budżetu jest w części funkcją lokalnej koniunktury gospodarczej. **W roku 2009 dochód własny gminy na 1 mieszkańca wyniósł 367 PLN.**

Stan gospodarki w sołectwie Mościska Duże i gminie Radoszyce:

Gospodarka jest dziedziną wiodącą w rozwoju gminy, warunkującą poziom dobrobytu ludności, wpływającą na dochody gminy i pośrednio na typ i stopień urbanizacji. Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy.

Pojęcie gospodarki obejmuje wszystkie dziedziny generujące miejsca pracy, takie jak:

– przemysł, usługi, budownictwo, rolnictwo i leśnictwo, turystyka.

1.7. Przemysł i usługi.

Na terenie Gminy Radoszyce brak jest dużych obiektów przemysłowych produkujących na dużą skalę i zatrudniających dużą liczbę osób. Działają następujące zakłady drobnego przemysłu:

- betoniarnia – Politel Group sp. z o.o.

- cegielnia

- zakład odzieżowy,

Usługi bankowe wykonuje Bank Spółdzielczy w Końskich Oddział w Radoszycach. Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach jest zakładem budżetowym gminy i wykonuje usługi na rzecz mieszkańców: dostarczanie wody, odprowadzanie i wywóz ścieków, wywóz odpadów i inne prace zlecone przez gminę.

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” prowadzi działalność usługową dla mieszkańców gminy: sklepy, piekarnię, bar i targowicę. Targowica jest czynna w każdą środę.

Obecnie na terenie Mościsk Dużych zarejestrowanych jest kilka podmiotów gospodarczych. Miejscowi przedsiębiorcy prowadzą działalność handlową:

- handel stacjonarny (sklep), handel obwoźny

oraz usługi remontowo - budowlane

1.8. Budownictwo.

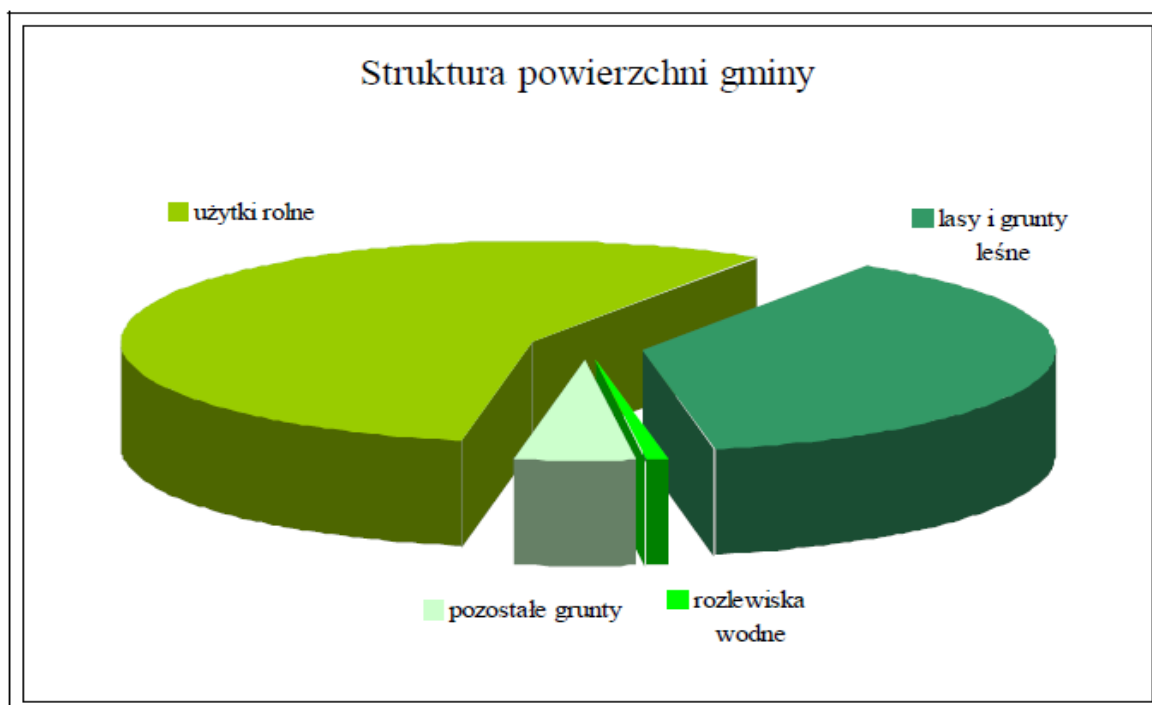
Na terenie Mościsk Dużych i gminy Radoszyce nie funkcjonują spółdzielnie mieszkaniowe, brak jest też budownictwa wielorodzinnego. Niewielki ruch budowlany wynika z postępującego zubożenia społeczeństwa i braku terenów pod zabudowę mieszkaniową.

1.9. Rolnictwo i leśnictwo.

Rolnictwo.

Powierzchnia ogólna gminy Radoszyce wynosi 14 671 ha, w tym:

- użytki rolne 8 291 ha
- lasy i grunty leśne 5 581 ha
- rozlewiska wodne 95 ha
- pozostałe grunty 704 ha

Gleby klasy IV i V stanowią 82% użytków rolnych

Grunty orne	5 019 ha tj. 60,5% użytków rolnych
Łąki	2 167 ha tj. 26,1% użytków rolnych
Pastwiska	1 036 ha tj. 12,4% użytków rolnych

Podstawowym kierunkiem produkcji roślinnej jest uprawa zbóż (żyto, jęczmień, owies), uzupełniającym jest uprawa okopowych (ziemniaki, buraki pastewne).

Kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła głównie mlecznego, a następnie trzody chlewnej. Rolnictwo gminy posiada surowcowy charakter, o czym świadczy brak zakładów przetwórstwa rolnego.

Gmina Radoszyce należy do grupy gmin województwa świętokrzyskiego charakteryzujących się najłabszymi warunkami przyrodniczymi dla rozwoju rolnictwa, stosunkowo wysoką lesistością, a także wysokim udziałem użytków zielonych w strukturze użytkowania gruntów.

Niekorzystnie na tle województwa kształtują się m.in.:

- ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej – 51,2 pkt (woj.- 67,9 pkt),
- klasa bonitacyjna średniego hektara użytków rolnych – V (IV b),
- średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego – 4,4 ha (4,6 ha),
- poziom zatrudnienia w rolnictwie (na 100 ha użytków rolnych) – 43,6 osób (40,4 osoby),
- niskie efekty gospodarowania przejawiające się dużo niższymi zbiorami i planami zbóż i ziemniaków.

Korzystnymi aspektami rozwoju rolnictwa są:

- wysoki udział użytków zielonych (około 40 %),
- wyższy od przeciętnej w województwie udział pogłowia bydła, szczególnie krów mlecznych,
- brak zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową, stanowiące podstawę rozwoju gospodarstw ekologicznych.

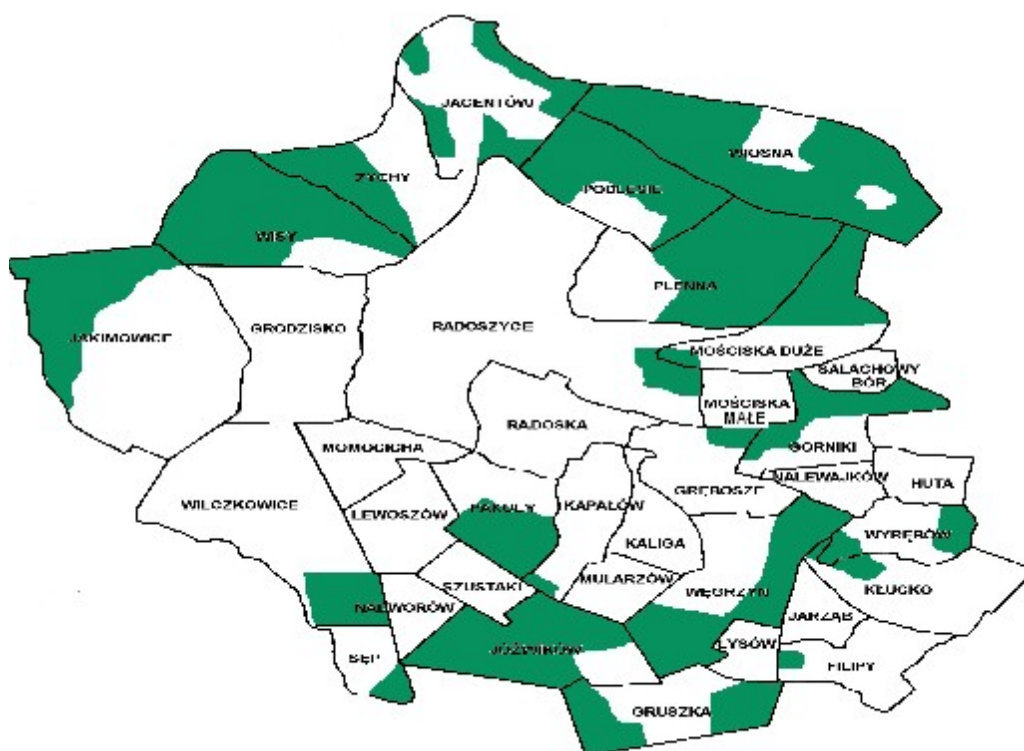
Podział użytków w sołectwie Mościska Duże przedstawia się następująco

Lp	Sołectwo	Powierzchnia i struktura użytków w hektarach						
		Ogółem	Użytki rolne				Lasy grunty leśne	Pozostałe grunty
			Z tego					
			Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska		
1.	Mościska Duże	400	100	0,6	50	10	200	39,04

W Mościskach Dużych niewielu jest rolników, dla których praca w swoim gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło utrzymania. Problemem jest utrwalone od lat znaczne rozdrobnienie gruntów rolnych wokół miejscowości. Wielu mieszkańców Mościsk Dużych posiada działki hektarowe w kilkunastu kawałkach rozmieszczone w różnych miejscach na terenie całego sołectwa, co skutkuje nieopłacalnością produkcji rolnej.

Leśnictwo.

Powierzchnia lasów w gminie wynosi 5581 ha, co stanowi 38% ogólnej powierzchni gminy. Lasy państwowe zajmują 4613 ha, lasy prywatne - 968 ha.

Lasy w gminie Radoszyce

Lasy tworzą większe kompleksy w północno-zachodniej, północno-wschodniej i południowej części gminy.

Na zachód od linii Radoszyce-Jacentów dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego wilgotnego. Dość znaczne płaty zajmują: bór wilgotny i bór mieszany, a sporadycznie występują siedliska olszy, lasu mieszanego, lasu mieszanego wilgotnego, boru bagiennego. Przeważają drzewostany sosnowe, rzadziej natomiast występują: brzozy, jodły, olchy.

Na wschód od linii Radoszyce-Jacentów przeważają siedliska boru świeżego, boru mieszanego wilgotnego, boru wilgotnego i lasu mieszanego. Zdecydowanie przeważają drzewostany sosnowe.

W południowej części gminy dominują siedliska lasu mieszanego i boru mieszanego wilgotnego z przeważającym drzewostanem sosnowym.

Bogactwo występujących siedlisk oraz unikalna wartość lasów sprawiły, iż całość obszarów leśnych i nie tylko została objęta obszarową ochroną prawną w postaci Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Występujące na terenie gminy Radoszyce lasy państwowe pełnią również funkcję ochronną stanowiąc ostoję zwierząt (podlegającego ochronie prawnej cietrzewia, bociana czarnego) i jako lasy wodochronne (również chronione prawem). Tak więc określona prawnie powyższa funkcja lasów ogranicza w pewnym stopniu działalność gospodarczą, a stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji.

W sołectwie Mościska Duże praca w gospodarce leśnej nie odgrywa znaczącej roli jako źródło utrzymania mieszkańców i nie ma zakładów usług leśnych.

1.10. Turystyka

O skali atrakcyjności gminy oraz sołectwa Mościska Duże świadczą:

- atrakcyjność kulturowa,
- atrakcyjność przyrodnicza,

Atrakcyjność kulturowa mierzona jest jakością krajobrazu kulturowego, rodzajem i ilością zabytków kultury materialnej, pamiątek narodowych, zwyczajów i obyczajów oraz wszelkimi formami odrębności kulturowej.

Sołectwo Mościska Duże posiada niewielkie wartości w sferze materii kulturowej, świadczy o tym ilość obiektów zabytkowych jak i wąski zakres funkcjonalny istniejącej bazy kulturalnej. Nasycenie obiektami zabytkowymi w sołectwie Mościska Duże jest małe. Natomiast atrakcyjność turystyczna Mościsk Dużych wzrasta, gdy uwzględni się położone w niewielkiej odległości obiekty zabytkowe:

- Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi. Mieści się w ocalałym budynku starej walcowni. Znajdują się tutaj cenne eksponaty maszyn sprzed półtora wieku. Ewenementem jest wielkie koło wodne o średnicy 8 metrów do poruszania maszyn fabrycznych.
- Zespół walcowni i gwoździarni w Maleńcu, wybudowany na miejscu kuźnic z XVI-XVII wieku. W skład wchodzi: walcownia, szpadlarnia, klatka koła wodnego, magazyn i zbiornik wodny. Początki zakładu sięgają 1784 roku.

Duża atrakcyjność krajobrazowa, duża lesistość, naturalnie rozwinięta sieć rzeczna, położony w pobliżu zalew w Sielpi, atrakcje krajobrazowe, sielskość krajobrazu wiejskiego to główne walory przyrodnicze i turystyczne sołectwa Mościska Duże.

Baza noclegowa jest decydującym ogniwem zagospodarowania turystycznego. Baza noclegowa na terenie sołectwa Mościska Duże praktycznie nie istnieje, natomiast wsparciem jest bardzo dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna w pobliskim (14 km) ośrodku wypoczynkowym w Sielpi nad zalewem i rzeką Czarną Konecką.

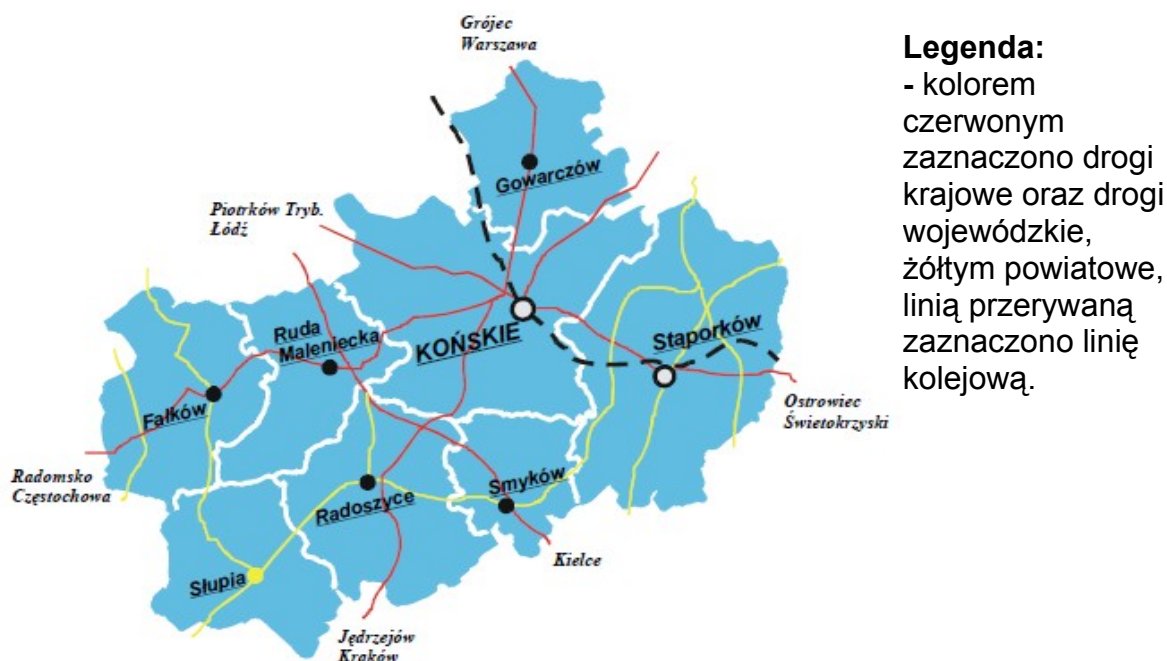
Jedną z form wypoczynku występującą na terenie sołectwa Mościska Duże jest turystyka krajoznawcza. W tym celu został wytyczony niebieski szlak turystyczny przebiegający przez atrakcyjne krajobrazowo tereny gminy – prowadzący z Kuźniaków (gmina Strawczyn) do Sielpi (gmina Końskie).

Zimowy krajobraz terenów rolnych

2. Stan infrastruktury technicznej miejscowości Mościska Duże

2.1. Dostępność komunikacyjna.

Przebiegające przez teren sołectwa drogi powiatowe i gminne tworzą dość dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Stan techniczny dróg w miejscowości Mościska Duże należy generalnie uznać za dobry, większość posiada nawierzchnie bitumiczne.

Przez obszar gminy Radoszyce przebiega droga krajowa nr 74 (Sulejów-Kielce-Zamość-Hrubieszów-granica RP) i droga wojewódzka nr 728 (Grójec-Końskie-Jędrzejów).

Przebieg tych dróg umożliwia korzystne połączenia zewnętrzne z ośrodkami miejskimi: Warszawy, Krakowa i Łodzi oraz połączenia z miastem Kielce - stolicą województwa świętokrzyskiego oraz siedzibami powiatów sąsiadujących.

Komunikację zbiorową na zewnątrz gminy zapewniają: przedsiębiorstwo PKS oraz przewoźnicy prywatni. Dobrze jest rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych przebiegających przez gminę Radoszyce. Niedaleko granic gminy biegnie linia kolejowa z Górnego Śląska do Warszawy.

2.2. Sieć wodociągowa.

Zbiorczym zaopatrzeniem w wodę objęte jest całe sołectwo Mościska Duże. Wodociąg zasilany jest z ujęcia w Radoszycach, które stanowią 2 studnie o wydajności $Q = 117 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda jest uzdatniana na filtrach. Pod względem bakteriologicznym nie wykazuje zanieczyszczeń. Chlorowanie wody jest tylko awaryjne i dotyczy przypadków pogorszenia się jej stanu bakteriologicznego. Sieć wodociągowa jest ważnym elementem ochrony przed pożarami.

Zbiorcze zaopatrzenie w wodę prowadzi Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

2.3. Oczyszczanie ścieków i gospodarka odpadami.

W 1991 r. w Radoszycach wybudowano oczyszczalnię ścieków biologiczno-mechaniczną o wydajności $Q_{sr} = 265 \text{ m}^3/\text{d}$, gdzie są odprowadzane ścieki z Radoszyc oraz dowożone wozem asenizacyjnym z okolicznych wsi.

Obecnie na terenie Radoszyc istnieje system kanalizacji, który obejmuje ponad 95 % powierzchni miejscowości. Gmina wykorzystując dofinansowanie z funduszy SAPARD wybudowała w 2004 r. w Radoszycach i Radosce sieć kanalizacyjną o długości 7 km. Do zakończenia skanalizowania miejscowości Radoszyce pozostał odcinek 1 km na ul. Koneckiej. Obecnie wywóz ścieków wozem asenizacyjnym z miejscowości Mościska Duże zapewnia Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

W 2010 r. została rozbudowana stara oczyszczalnia ścieków do wydajności $900 \text{ m}^3/\text{d}$, na którą gmina otrzymała dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego. Opracowywany jest również projekt kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Jakimowice i Grodzisko. Obsługę systemu kanalizacji prowadzi Komunalny Zakład Gospodarczy w Radoszycach.

Gospodarkę odpadami w Gminie Radoszyce prowadzą w imieniu gminy firmy zewnętrzne.

2.4. Sieć gazowa.

Gmina Radoszyce nie posiada sieci gazu przewodowego. Rozpowszechniona jest dystrybucja gazu bezprzewodowego, z którego korzysta około 70% gospodarstw domowych.

2.5. Telekomunikacja.

Rozbudowana sieć telefonii przewodowej obejmuje cały teren gminy, a istniejąca w niej rezerwa zaspakaja obecne oraz planowane potrzeby na terenie gminy w zakresie łączności przewodowej. Obsługa telekomunikacyjna abonentów z terenu gminy Radoszyce odbywa się w oparciu o automatyczną centralę telefoniczną zlokalizowaną w budynku poczty w Radoszycach. Na terenie gminy zapewniona jest łączność bezprzewodowa poprzez 3 stacje bazowe wszystkich działających na terenie kraju operatorów cyfrowej telefonii komórkowej.

3. Infrastruktura społeczna.

3.1. Bezpieczeństwo publiczne.

Policja.

Komisariat Policji w Radoszycach znajduje się przy ulicy Ogrodowej, obejmuje swoim działaniem teren 5 gmin powiatu koneckiego: Radoszyce, Smyków, Słupia, Ruda Maleniecka i Fałków.

Na terenie gminy Radoszyce oraz sołectwa Mościska Duże nie notuje się przestępczości większej niż średnia w kraju.

Podstawowe problemy utrzymania bezpieczeństwa publicznego to: kradzieże, wypadki drogowe, patologie: alkoholizm i przypadki narkomanii.

Ochotnicza Straż Pożarna.

W gminie istnieją 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które biorą udział w akcjach gaśniczych na terenie gminy Radoszyce i pozostałych gmin powiatu koneckiego. Koszty funkcjonowania, wyposażenia i zapewnienia sprawności technicznej OSP ponosi gmina. Najczęściej występujące zdarzenia w sołectwie Mościska Duże to: pożary łąk spowodowane wypalaniem traw, pożary stodół, pożary lasów, pożary budynków gospodarczych i mieszkalnych.

3.2. Oświata i wychowanie.

Dzieci z terenu sołectwa Mościska Duże uczęszczają do Szkoły Podstawowej w Górnikach, która funkcjonuje jako jedna z 6 szkół podstawowych w gminie. Warunki lokalowe i nauki są dobre. Placówka oświatowa w Górnikach posiada zaplecze kuchenne, prowadzi stołówkę i dożywianie uczniów.

Gimnazjum w Radoszycach obejmuje swoim zasięgiem wszystkie szkoły podstawowe z terenu gminy oraz miejscowości Kozów (gmina Smyków) i Straszów (gmina Mniów). Warunki lokalowe i nauki są dobre. Szkoła posiada zaplecze kuchenne, prowadzi stołówkę i dożywianie uczniów. Szkoła zatrudnia wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, która stale podnosi swoje kompetencje zawodowe.

Obsługę administracyjną i finansową placówek oświatowych prowadzi Gminny Zespół Obsługi Oświaty w Radoszycach, zajmujący pomieszczenia w budynku przedszkola obok Urzędu Gminy.

3.3. Służba zdrowia i pomoc społeczna.

Służba zdrowia.

Na terenie Mościsk Dużych podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radoszycach, będący na kontrakcie z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zakład mieści się w budynku wolnostojącym mieszkalno - usługowym i świadczy usługi dla mieszkańców całej gminy.

Zakład prowadzi: poradnię dla dzieci, poradnię dla dorosłych, poradnię dla kobiet, gabinet zabiegowy i laboratorium. Usługi stomatologiczne świadczone są na zasadach odrębnego kontraktu przez stomatologów dzierżawiących od Zakładu pomieszczenia.

Pomoc społeczna świadczona jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radoszycach, który jest jednostką organizacyjną gminy. Ośrodek pomocy społecznej realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej.

Główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest przede wszystkim bezrobocie i postępujące zubożenie mieszkańców gminy. Gmina Radoszyce nie posiada domów opieki społecznej i nie posiada środków na budowę takich domów. Usługi opiekuńcze realizowane są przez opiekunki zatrudniane przez GOPS.

3.4. Aktywność społeczna mieszkańców sołectwa.

Gmina Radoszyce jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą”. Stowarzyszenie obejmuje swym zasięgiem pięć gmin.

Dzięki przygotowaniu „Lokalne Strategie Rozwoju” (LSR), dokumentu niezbędnego dla Lokalnej Grupy Działania do realizacji Osi Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007- 2013, LGD Działania „Nad Czarną i Pilicą” będzie mogło otrzymać dotację – ponad 42 euro na jednego mieszkańca ze swojego obszaru działania. Dzięki w/w dotacji będzie możliwe wsparcie lokalnych inicjatyw, osób chętnych do założenia własnej działalności gospodarczej, gospodarstw agroturystycznych.

Mieszkańcy Mościsk Dużych aktywnie uczestniczą we wspólnych zebraniach sołeckich, na których szczegółowo omawiane są pojawiające się problemy i wypracowywane są środki zaradcze. Inicjatywa stworzenia Planu Odnowy Miejscowości wzbudziła bardzo duże zainteresowanie wśród mieszkańców, oraz zaktywizowała ich do wspólnego działania na rzecz rozwoju miejscowości.

4. Analiza zasobów miejscowości Mościska Duże.

Informacje na temat podstawowych zasobów charakteryzujących sołectwo Mościska Duże zostały sporządzone na podstawie analizy ankiet, w których mieszkańcy określili jak postrzegają swoją miejscowość. Tabela ta przybliży obserwatorowi zewnętrznemu obecny stan wsi i obrazuje w pewien sposób moment rozwoju, w jakim obecnie się ona znajduje.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu bądź realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- środowisko przyrodnicze,
- środowisko kulturowe,
- dziedzictwo religijne i historyczne,
- obiekty i tereny,
- gospodarka, rolnictwo,
- sąsiedzi i przyjezdni,
- instytucje, ludzi, organizacje społeczne.

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu			X	
- waloru klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)			X	
- walory szaty roślinnej (np.. runo leśne)		X		
- cenne przyrodnicze obszary lub obiekty		X		
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)		X		
- osobliwości przyrodnicze		X		
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X	
- podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
- gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe		X		
- walory zagospodarowania przestrzennego			X	
- zabytki			X	
- zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				X
- święta, odpusty, pielgrzymki				X
- tradycje, obrzędy, gwara		X		
- legendy, podania i fakty historyczne		X		
- ważne postacie historyczne		X		
- specyficzne nazwy	X			
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
- działki pod domy letniskowe	X			
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemyśle	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)		X		
- place i miejsca publicznych spotkań			X	
- miejsca sportu i rekreacji				X

Plan Odnowy Miejscowości Mościska Duże na lata 2011–2020

Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X		
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe		X		
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
- korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)			X	
- ruch tranzytowy			X	
- przyjezdni stali i sezonowi		X		
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	X			
- szkoły	X			
- Dom kultury	X			
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP	X			
- LGD				X
- Stowarzyszenia			X	

5. Kluczowe obszary problemowe

Podczas spotkania przedstawiciele mieszkańców Mościsk Dużych, które odbyło się w dniu 02 stycznia 2011 r. wyłoniono najważniejsze problemy sołectwa. Można je zgrupować w dwóch głównych obszarach:

- ▣ zła jakość infrastruktury technicznej,
- ▣ niewystarczający rozwój aktywności i integracja społeczności lokalnej.

Problem główny:

Zła jakość infrastruktury technicznej

Problemy cząstkowe wynikające z problemu głównego:

- ▣ brak chodników przy drodze na terenie miejscowości,
- ▣ brak placu zabaw,
- ▣ brak kanalizacji sanitarnej,
- ▣ brak infrastruktury sportowej,
- ▣ brak terenów inwestycyjnych.

Problem główny:

Niewystarczający rozwój aktywności i integracja społeczności lokalnej

Problemy cząstkowe wynikające z problemu głównego:

- ▣ zbyt mała oferta spędzania czasu skierowana dla poszczególnych grup mieszkańców (dzieci, młodzieży, osób starszych, kobiet),
- ▣ brak miejsc przeznaczonych do wspólnych spotkań mieszkańców
- ▣ brak atrakcyjnej infrastruktury inwestycyjnej,

6. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne.

Operacje realizowane w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” mogą dotyczyć kształtowania obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Definicja obszaru realizacji operacji z zakresu kształtowania przestrzeni została ustalona dla działania „Odnowa i rozwój wsi” PROW 2007-2013. Ze względu na położenie i cechy funkcjonalno-przestrzenne należy go identyfikować z centrum miejscowości, jednak ze względu na różnorodność typów układów urbanistycznych zwłaszcza w miejscowościach wiejskich, centrum miejscowości w rozumieniu przepisów przedmiotowego rozporządzenia nie musi znajdować się w faktycznym centrum miejscowości identyfikowanym na podstawie mapy. Dlatego też operacje związane z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne weryfikuje się na podstawie Planu Odnowy Miejscowości zawierającego opis

planowanych zadań inwestycyjnych. Obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych jest budynek remizy i świetlicy wiejskiej gdzie koncentruje się życie społeczne mieszkańców. Budynki te mają szczególne znaczenie dla mieszkańców sołectwa Mościsk Dużych. W przyszłości budynki te będą wyremontowane i doposażone, aby mogły służyć rozwojowi mieszkańców i zacieśnianiu więzi między nimi.

Budynek świetlicy wiejskiej

7. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Mościska Duże

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym postanowiono również w przypadku sołectwa Mościska Duże posłużyć się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse i/lub zagrożenia wsi w okresie perspektywnym.

Praca nad analizą SWOT wsi Mościska Duże w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji wsi, pozwoliły na uzyskanie opinii, spostrzeżeń, wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech wsi Mościska Duże umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno-gospodarczego.

Wiele uwagi poświęcono także czynnikom hamującym tę działalność. Dyskusja na temat pozytywnego i negatywnego wpływu otoczenia zewnętrznego na

proces tworzenia warunków do wzrostu konkurencyjności regionu wiejskiego dotyczyła określenia okazji, możliwości i szans oraz zagrożeń związanych z planowaniem, organizacją, zarządzaniem, a zwłaszcza finansowaniem działań ze środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Warunki naturalne	Warunki naturalne
1. Malownicze położenie na terenie Konecko – Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, 2. Kompleks lasów, 3. Bogate runo leśne	1. Słabo wypromowane walory krajobrazu, 2. Słabe gleby, 3. Zbyt wysokie rozdrobnienie gospodarstw (mała ich opłacalność) 4. Niewykorzystane użytki zielone.
Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
1. Dobrze rozwinięta sieć dróg, 2. Wysoki stopień zwodociągowania wsi,	1. Brak chodników, 2. Brak placu zabaw dla dzieci, 3. Brak optymalnej bazy sportowo-rekreacyjnej
Zasoby ludzkie	Zasoby ludzkie
1. Stowarzyszenie „LGD Nad Czarną i Pilicą” 2. Dobra organizacja mieszkańców	1. Brak poczucia przyszłości w miejscu zamieszkania wśród młodzieży w kontekście pracy i kariery

Szanse	Zagrożenia
Zasoby ludzkie	Zasoby ludzkie
1. Wzrost aktywności społeczno-kulturalnej, 2. Działalność na terenie powiatu koneckiego Lokalna Grupa Działania „Nad Czarną i Pilicą” 3. Możliwość podejmowania oddolnych inicjatyw i dofinansowania z różnych programów operacyjnych.	1. Słabe perspektywy rozwoju dla młodzieży, 2. Starzejące się społeczeństwo, 3. Emigracja młodych osób do miast i za granicę, 4. Postępująca indywidualizacja życia społecznego
Zasoby Gospodarcze	Zasoby Gospodarcze
1. Rozwój agroturystyki, 2. Rozwój przedsiębiorczości, 3. Rozwój komunikacji publicznej.	1. Spadek opłacalności produkcji rolnej, 2. Słabo wykorzystane walory przyrodnicze miejscowości w promocji miejscowości i gminy.

Zasoby techniczne	Zasoby techniczne
1. Budowa boiska wielofunkcyjnego, 2. Budowa placu zabaw, 3. Remont świetlicy wiejskiej, 4. Budowa chodników, 5. Budowa barierek na moście 6. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej, 7. Remont remizy, 8. Budowa połączenia internetowego	1. Brak miejsca alternatywnego spędzania wolnego czasu, 2. Mało terenów uzbrojonych pod aktywizację gospodarczą

8. Kierunki rozwoju miejscowości Mościska Duże.

Cele rozwoju Mościsk Dużych i ich spójność z założeniami strategicznych dokumentów

Kierunki rozwoju Mościsk Dużych są uściśleniem kierunków rozwoju gminy Radoszyce o szczególne wskazania dla sołectwa.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego sołectwa Mościska Duże:

a) kierunki ochrony środowiska przyrodniczego:

- realizacja celów ekologicznych poprzez ochronę najcenniejszych zasobów przyrodniczych,
- działalność gospodarcza prowadzona w taki sposób, aby nie zaburzała prawidłowego funkcjonowania Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki jako źródła dodatkowego dochodu mieszkańców sołectwa,

b) kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej z usługami podstawowymi,
- wyznaczenie terenów o głównej funkcji usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu,
- wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą,
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej,
- wdrożenie programu segregacji odpadów i odzysku materiałów nadających się do recyklingu,

c) kierunki rozwoju rolnictwa i leśnictwa:

- ochrona przed wyłączeniem z produkcji rolnej gleb IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej oraz elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej jak: torfowiska, oczka wodne, drogi dojazdowe do pól i rowy melioracyjne,
- rozwój produkcji zdrowej żywności,
- zwiększenie lesistości poprzez zalesienia obszarów nieprzydatnych rolniczo,
- ochrona drzewostanów przed zniszczeniem.

Kierunki rozwoju sfery gospodarczej:

- rozwój lokalnej przedsiębiorczości i pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców sołectwa,
- promocja oferty inwestycyjnej sołectwa,

- rozwój turystyki i agroturystyki,
- rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, urządzenie boisk, ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych,
- budowa bazy noclegowej i gastronomicznej,
- promocja walorów turystycznych sołectwa.

Kierunki rozwoju sfery społecznej:

Oświata:

- doskonalenie systemu edukacji na poziomie gminy, aby młodzież opuszczająca mury gimnazjum była dobrze przygotowana do kontynuacji nauki w szkołach średnich. Ważnym zadaniem dla samorządu jest podnoszenie standardu wyposażenia placówek oświatowych.

Służba zdrowia:

- utrzymanie usług zdrowotnych Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Radoszycach na poziomie zaspokajającym potrzeby mieszkańców, szerszy dostęp do usług specjalistycznych,

Kultura:

- powołanie jednostki lub komórki, której zadaniem będzie inicjowanie działalności kulturalnej, aktywizacja lokalnego środowiska,
- kontynuacja dotychczasowych cyklicznych imprez, festynów, wprowadzanie nowych, które kojarzone byłyby z gminą Radoszyce i znalazłyby swoje miejsce w kalendarzu wydarzeń i imprez powiatowych i wojewódzkich,
- traktowanie działalności kulturalnej jako składnika oferty turystyczno – rekreacyjnej gminy.

Bezpieczeństwo publiczne:

- zapewnienie mieszkańcom i przybyszom poczucia bezpieczeństwa, eliminowanie patologii alkoholizmu, przypadków narkomanii,
- eliminowanie zagrożeń pożarowych.

Podczas debaty strategicznej oraz zebrania wiejskiego wypracowano wspólnie wizję rozwoju miejscowości w najbliższych 9 latach. Z wizji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Obszary rozwojowe wzajemnie się uzupełniają. Wiele zadań realizacyjnych wskazanych w obszarze "bezpieczeństwo" powiązanych będzie zarówno z obszarem "infrastruktura", jak dotyczyć będzie samych mieszkańców. W dalszej części planu przedstawiono obszary, cele i kierunki działania dla każdego z obszarów życia społeczno – gospodarczego.

Cel

**WZROST AKTYWNOŚCI I INTEGRACJA
MIĘDZYPOKOLENIOWA MIESZKAŃCÓW**

Kierunki działań:

- Budowa boiska wielofunkcyjnego
- Remont świetlicy wiejskiej
- Budowa placu zabaw
- Budowa połączenia internetowego

Cel

**PODJĘCIE DZIAŁAŃ W CELU POPRAWY
ESTETYKI MIEJSCOWOŚCI**

Kierunki działań:

- ▣ Remont remizy
- ▣ Budowa systemu kanalizacji sanitarnej

Cel

**PODNIESIENIE POZIOMU
BEZPIECZEŃSTWA**

Kierunki działań:

- ▣ Budowa chodników
- ▣ Budowa barierek na moście

Realizacja celów przyczyni się bezpośrednio do aktywizacji społecznej i gospodarczej gminy Radoszyce.

Cele bezpośrednie projektu to:

- ▣ stworzenie miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów,
- ▣ wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej,
- ▣ poprawa dostępu do obszarów potencjalnie inwestycyjnych oraz turystycznych,
- ▣ rozwój funkcji usługowej, turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy,
- ▣ zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju mikroregionu,
- ▣ wzrost zainteresowania regionem ze strony turystów krajowych i zagranicznych.

W dłuższym horyzoncie czasowym, poza natychmiastowymi (bezpośrednimi) korzyściami dla mieszkańców Mościsk Dużych, spowoduje liczne (pośrednie) następstwa o charakterze społeczno – gospodarczym, m.in.:

- ▣ powstaną infrastrukturalne warunki do rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, a co za tym idzie zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców,
- ▣ infrastruktura sportowo-rekreacyjna umożliwi mieszkańcom alternatywne spędzanie wolnego czasu więc tym samym zapobiegać będzie marginalizacji społecznej mieszkańców,
- ▣ poprawie ulegnie stan zdrowia mieszkańców, ze względu na umożliwienie aktywnego spędzania wolnego czasu, uprawianie sportu i ćwiczeń ruchowych,
- ▣ poprawią się warunki sprzyjające przyrostowi osadnictwa, rozwojowi przedsiębiorczości i aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców,
- ▣ wzrośnie wartość nieruchomości położonych na obszarze bezpośredniego oddziaływania projektu,
- ▣ zachowane zostaną walory mikroregionu,
- ▣ zwiększy się efektywność kosztowa zrealizowanych inwestycji gminnych z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,

Długofalowe korzyści wynikające z realizacji celów dzielą się na możliwe do oszacowania i przedstawienia chronologicznie w ujęciu liczbowym (korzyści kwantyfikowalne) oraz te, których oszacowanie i zaprezentowanie w szeregu czasowym w formie policzalnej jest bardzo utrudnione (korzyści niekwantyfikowalne).

Konsekwencją takiego podziału może być trudność w precyzyjnym monitorowaniu efektów niepoliczalnych (niekwantyfikowalnych) zrealizowanego przedsięwzięcia.

Realizacja celów rozwoju Mościsk Dużych przyczyni się do stworzenia warunków dla rozwoju kultury, sportu i turystyki jako elementów tożsamości regionalnej i form aktywności społeczno-zawodowej ludności oraz poprawa dostępu do obiektów dziedzictwa kulturowego, turystycznych i sportowych oraz zmniejszenie różnic w tym zakresie pomiędzy regionem świętokrzyskim a innymi regionami. Powyższe cele wpisują się w cel 5 Osi priorytetowej.

„Wzrost jakości infrastruktury społecznej, oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007–2013. Głównymi obszarami wsparcia tej Osi priorytetowej jest podniesienie jakości usług publicznych poprzez wspieranie placówek edukacyjnych i kulturalnych oraz inwestycje w sferę dziedzictwa kulturowego, turystyki i sportu. Wszystkie działania ujęte w RPOWŚ 2007-2013 skierowane na obszary wiejskie są komplementarne w stosunku do działań Wspólnej Polityki Rolnej zapisanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Ponadto powyżej omówione cele rozwoju Mościsk Dużych, są zgodne z innymi programami, m.in. z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Działanie – *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej*; – Działanie – *Odnowa i rozwój wsi*. Cele rozwoju Radoszyc są zgodne z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej i z jej polityką horyzontalną. Mają neutralny wpływ na ochronę środowiska naturalnego i pozytywny na rozwój lokalny. Nie ograniczają równości szans.

Ponadto cele rozwoju Mościsk Dużych są zgodne z innymi programami i dokumentami strategicznymi, m.in.:

- ▣ Strategiczną Wytoczną Wspólnoty dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na lata 2007-2013,
- ▣ Strategią Lizbońską,
- ▣ Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia-Strategią Rozwoju Kraju 2007-15,
- ▣ Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013,
- ▣ Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,
- ▣ Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim na lata 2006- 2014,
- ▣ Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego,
- ▣ Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Koneckiego na lata 2004-2013,
- ▣ Strategią Rozwoju Gminy Radoszyce,
- ▣ Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich LGD Leader Radoszyce.

9. Zadania wskazane przez mieszkańców miejscowości Mościska Duże jako priorytetowe do realizacji w latach 2011-2020.

L.p	Nazwa inwestycji	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa	Źródła jej pozyskania
Cel strategiczny 1 – Wzrost aktywności i integracja międzypokoleniowa mieszkańców				
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego	2011 - 2013	300000	PROW działanie „Odnowa i rozwój wsi”
2.	Remont świetlicy wiejskiej	2013 - 2015	250000	Środki własne
3.	Budowa placu zabaw	2016 - 2018	70000	PROW oś 4 LEADER małe projekty
4.	Budowa połączenia internetowego	2013 - 2016	500000	E – świętokrzyskie
Cel strategiczny 2 – Podjęcie działań w celu poprawy stanu środowiska i estetyki miejscowości				
1.	Remont remizy	2018 - 2020	50000	Środki własne
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej	2014 - 2017	4 000 000	Środki własne
Cel strategiczny 3 – Podniesienie poziomu bezpieczeństwa				
1.	Budowa barierek na moście	2012 - 2013	30000	Środki własne
2.	Budowa chodników	2013 - 2015	80 000	Środki własne

Dla realizacji naszej wizji konieczne będzie zaangażowanie i współdziałanie z władzami samorządowymi Gminy Radoszyce, zwłaszcza w działaniach wymagających znacznego wkładu finansowego. Mościska Duże dzięki działaniom własnym wspomaganym przez gminę oraz fundusze zewnętrzne mogą stać się modnym i atrakcyjnym miejscem zamieszkania, a także miejscem wypoczynku i przystankiem na trasach turystycznych.

Deklaracja wizji miejscowości Mościska Duże:

- wieś zadbana i uporządkowana, barwna i kwitnąca, aktywna i nowoczesna,
- wieś atrakcyjna dla zamieszkania, kameralna i chroniąca środowisko,
- wieś wygodna i bezpieczna z rozwiniętą infrastrukturą techniczną, dążąca do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Najważniejszym jest dla wsi realizacja zadań poprawiających warunki życia mieszkańców oraz dających szansę na jej rozwój. Ważnym celem dla naszej społeczności jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, jak również ich rodzicom, warunków do wspólnego i efektywnego spędzania czasu. Jest to ważne dla rozwoju fizycznego jak i emocjonalnego.

Z uwagi na możliwość pozyskania dofinansowania w ramach PROW działanie „Odnowa i rozwój wsi”, do realizacji zostanie przedstawione następujące zadanie: Budowa boiska wielofunkcyjnego.

Uzasadnienie planowanych zadań

Rozwijające się regiony budują swoją przewagę konkurencyjną nie tylko poprzez wzrost atrakcyjności miejsc pracy, ale także tworząc mieszkańcom warunki do zaspokajania na określonym poziomie potrzeb wyższego rzędu, w tym dostępu do dóbr kultury, zróżnicowanych form bezpiecznego wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Mając to na uwadze władze gminy Radoszyce poczyniły już w latach ubiegłych działania mające na celu zaspokojenie w/w potrzeb poprzez inwestowanie w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną.

Realizacja projektu przyczyni się bezpośrednio do aktywizacji społecznej i gospodarczej Mościsk Dużych przez: stworzenie miejsca wypoczynku rekreacji dla mieszkańców i turystów, poprawę dostępu do obszarów potencjalnie inwestycyjnych oraz turystycznych, rozwój funkcji usługowej, turystycznej i rekreacyjnej na terenie wsi. Powstaną infrastrukturalne warunki do rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, a co za tym idzie zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna umożliwi mieszkańcom alternatywne spędzanie wolnego czasu, więc tym samym zapobiegać będzie marginalizacji społecznej mieszkańców. Poprawie ulegnie stan zdrowia mieszkańców ze względu na umożliwienie aktywnego spędzania wolnego czasu, uprawianie sportu i ćwiczeń ruchowych.

Realizacja projektu, poprzez stworzenie miejsca alternatywnego spędzania wolnego czasu i udostępnienia go wszystkim mieszkańcom Mościsk Dużych, a także pozostałym mieszkańcom gminy Radoszyce, pozwoli zminimalizować rozszerzającą się wśród lokalnego społeczeństwa patologię.

Wybudowany obiekt umożliwi organizowanie zajęć sportowych, będących lekarstwem na nudę i obojętność, uczących przestrzegania jasno określonych zasad, kształtujących charakter i siłę woli. Ludzie poznają swoje mocne i słabe strony, zarówno psychiczne jak i fizyczne. Dzieci i młodzież nauczy działania zespołowego i współzawodnictwa. Wybudowany dzięki projektowi obiekt sportowo-rekreacyjny rozwinie wśród mieszkańców gminy Radoszyce sport, a ten z kolei uczy wszelkich zasad życia społecznego: poszanowania wartości, szacunku dla innych, przestrzegania zasad, poczucie solidarności i chęć do podejmowania zwiększonego wysiłku, utrzymanie dyscypliny w grupie, umiejętności życia we wspólnocie. Regularne uprawianie sportu już od najmłodszych lat jest czynnikiem zapobiegającym przemocy, przestępczości i narkomanii.

Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w naturalny, niewymuszony sposób, poprzez zabawę i jego żywiołowy charakter. Obiekt sportowy, który powstanie dzięki projektowi znacząco rozwinie w gminie Radoszyce sport, który zaspokoi naturalną u dzieci i młodzieży potrzebę ruchu. Ponadto obiekt poprzez umożliwienie odbywania na nim zajęć ruchowych wpłynie korzystnie na stan zdrowia mieszkańców. Wysiłek fizyczny jest bowiem niezbędny dla prawidłowego rozwoju organizmu: pobudza pracę serca, przyspiesza krążenie krwi i rytm oddychania, rozwija układ mięśniowy i nerwowy. Dzieci i dorosłe osoby z terenu gminy Radoszyce rozwijać będą mogły swoją sprawność ogólną. Dla mieszkańców Mościsk Dużych obiekt będzie miejscem spotkań integrujących ludzi, a zwłaszcza młodzieży. Znacznie wzmocni się przez to więzi społeczne.

Realizowane przez Gminę Radoszyce zadanie wymaga wysokich nakładów i przy braku możliwości przerzucenia na odbiorcę-klienta wszystkich kosztów z tym związanych, wydaje się być nierentowne z finansowego punktu widzenia. Inwestycja nie generuje zysku netto, jednakże będzie miała pozytywny wpływ na otoczenie lokalne. Stworzy mieszkańcom warunki do zaspokajania na określonym poziomie potrzeb wyższego rzędu, w tym dostępu zróżnicowanych form czynnego wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy wizerunku miejscowości i jej zagospodarowania przestrzennego oraz promocji turystycznej na rynku lokalnym i regionalnym. Tym samym podniesie jej atrakcyjność turystyczną i gospodarczą. Zagospodarowanie terenu w Mościskach Dużych poprzez budowę boiska sportowego pozwoli również na uzyskanie funkcji centralnego miejsca spotkań towarzyskich oraz kulturalnych mieszkańców i gości przybyłych do Mościsk Dużych, czy też rekreacji i wypoczynku.

10. Szacunkowe koszty zadania priorytetowego:

Do realizacji w ramach PROW działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jako zadanie priorytetowe przyjmuje się projekt, polegający na budowie boiska wielofunkcyjnego.

Łącznie koszt zadania priorytetowego będzie wynosił 300 000,00 zł. Jego realizacja jest planowana na lata 2011-2013.

Szacunkowe koszty inwestycji wynoszą – 300 000,00 zł. Inwestycja zostanie współfinansowana ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - Działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Zgodnie z wytycznymi w/w programu, inwestycja będzie mogła zostać współfinansowana w kwocie:

- ▣ Gmina Radoszyce – 115 200,00 zł
- ▣ PROW 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi” - 184 800,00 zł

11. Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

Tabela 7. Harmonogram rzeczowo – finansowy zadania priorytetowego

Zakres rzeczowy	Lata		2011				2012				2013	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II		
Opracowanie Planu Odnowy Miejscowości	X	X										
Przygotowanie niezbędnej dokumentacji technicznej wraz z kosztorysem inwestorskim			X	X								
Złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach działania „Odnowa wsi”				X								
Uzyskanie zgody, pozwoleń, itp.				X	X	X	X					
Rozpoczęcie inwestycji							X	X				
Budowa boiska wielofunkcyjnego							X	X	X			
Rozliczenie dotacji									X	X		

12. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Mościska Duże

Realizacja projektów zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Mościska Duże będzie uzależniona bezpośrednio od możliwości finansowych Gminy oraz od wielkości dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Wdrożenie Planu będzie mieć bezpośredni pozytywny wpływ na sferę przedsiębiorczości i środowisko przyrodnicze, powstaną nowe miejsca pracy, zwiększą się dochody własne gminy, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki komunikacji drogowej. Zostaną osiągnięte założone cele i wizja miejscowości Mościska Duże.

Wskaźniki osiągnięcia POM Mościska Duże:

a. wskaźnik produktu

- boisko sportowe wielofunkcyjne
- budowa placu zabaw
- sieć kanalizacji sanitarnej

b. wskaźnik rezultatu

- stworzenie warunków do rozwoju małej przedsiębiorczości,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości,
- poprawa stopnia integracji lokalnej,

c. wskaźnik oddziaływania

- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy.

13. Wdrażanie i monitoring

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Radoszyce.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postępowanie i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Radoszycach zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Mościska Duże. Oceną wdrażania Planu zajmie się Rada Gminy Radoszyce.

14. Aktualizacja.

Organem uprawnionym do aktualizacji Planu jest Zebranie Wiejskie. Aktualizacja Planu Odnowy Miejscowości musi być następnie zatwierdzona przez Radę Gminy. Aktualizacja będzie się odbywać co najmniej 1 raz na 2 lata, przed uchwaleniem budżetu gminy na rok następny.